

Förskolan

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande 36 motionsyrkanden rörande bl.a. barnomsorg på obekväm arbetstid, kvalitetsaspekter på förskolan och modersmålsstöd, integration, jämställdhet och arbetsmiljö i förskolan.

Utskottet föreslår att samtliga motionsyrkanden avslås med hänvisning till bl.a. pågående beredning av en ny skollag.

I betänkandet finns reservationer från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	5
Allmän förskola, m.m.	5
Fri etableringsrätt	7
Barnomsorg på obekvämt arbetstid	8
Kvalitet i förskolan	10
Integrationsfrågor	12
Jämställdhet	13
Personalen i förskolan	13
Reservationer	16
1. Förskolans roll, punkt 1 (s)	16
2. Allmän förskola, punkt 2 (s)	17
3. Förskolans läroplan, punkt 3 (s, mp)	18
4. Samarbete mellan förskola och skola, punkt 4 (s, v, mp)	18
5. Fri etableringsrätt, punkt 5 (s, v)	19
6. Barnomsorg på obekvämt arbetstid, punkt 6 (s, v, mp)	19
7. Förskolans kvalitet, punkt 7 (s)	20
8. Vårdsnadsbidragets negativa effekter på kvaliteten i förskolan, punkt 8 (s, v)	21
9. Barngruppers storlek, punkt 9 (s, v)	22
10. Rätt till modersmålsstöd, punkt 11 (s, v)	23
11. Förskolan i integrationsarbetet, punkt 12 (s, mp)	23
12. Jämställdhetsarbetet i förskolan, punkt 13 (s, v, mp)	24
13. Pedagogiskt ledarskap i förskolan, punkt 14 (s, v, mp)	24
14. Personalrekrytering till förskolan, punkt 15 (s, mp)	25
15. Kunskaper i teckenspråk, punkt 16 (s, mp)	25
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	27
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	27

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Förskolans roll**

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub515 yrkandena 2, 3 och 12.

Reservation 1 (s)

2. **Allmän förskola**

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub257, 2007/08:Ub502 och 2007/08:Ub548.

Reservation 2 (s)

3. **Förskolans läroplan**

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub515 yrkande 1.

Reservation 3 (s, mp)

4. **Samarbete mellan förskola och skola**

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub247.

Reservation 4 (s, v, mp)

5. **Fri etableringsrätt**

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub515 yrkande 13.

Reservation 5 (s, v)

6. **Barnomsorg på obekväm arbetstid**

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Sf323 yrkande 6, 2007/08:Ub248, 2007/08:Ub295, 2007/08:Ub326, 2007/08:Ub350, 2007/08:Ub386, 2007/08:Ub449, 2007/08:Ub472, 2007/08:Ub486, 2007/08:Ub503, 2007/08:Ub515 yrkande 7 och 2007/08:Ub526.

Reservation 6 (s, v, mp)

7. **Förskolans kvalitet**

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub515 yrkande 4.

Reservation 7 (s)

8. **Vårdnadsbidragets negativa effekter på kvaliteten i förskolan**

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub515 yrkande 14.

Reservation 8 (s, v)

9. **Barngruppers storlek**

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub402.

Reservation 9 (s, v)

10. Arbetsmiljön i förskolan

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub288 och 2007/08:Ub384.

11. Rätt till modersmålsstöd

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub231.

Reservation 10 (s, v)

12. Förskolan i integrationsarbetet

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub515 yrkandena 10 och 11.

Reservation 11 (s, mp)

13. Jämställdhetsarbetet i förskolan

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub448 och 2007/08:Ub515 yrkande 9.

Reservation 12 (s, v, mp)

14. Pedagogiskt ledarskap i förskolan

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Ub405 och 2007/08:Ub515 yrkande 5.

Reservation 13 (s, v, mp)

15. Personalrekrytering till förskolan

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub515 yrkande 6.

Reservation 14 (s, mp)

16. Kunskaper i teckenspråk

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub294.

Reservation 15 (s, mp)

17. Medicinering av barn i förskolan

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ub215.

Stockholm den 21 februari 2008

På utbildningsutskottets vägnar

Ulrika Carlsson i Skövde

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ulrika Carlsson i Skövde (c), Marie Granlund (s), Margareta Pålsson (m), Mats Gerdau (m), Mikael Damberg (s), Oskar Öholm (m), Christer Nylander (fp), Betty Malmberg (m), Peter Hultqvist (s), Gunilla Tjernberg (kd), Lars Hjalmered (m), Rossana Dinamarca (v), Thomas Strand (s), Mats Pertoft (mp), Caroline Helmersson-Olsson (s), Roland Bäckman (s) och Gunhild Wallin (c).

Utskottets överväganden

Allmän förskola, m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om förskolans roll, förskola för alla, förskolans läroplan och former för samarbete mellan förskola och skola.

Jämför reservationerna 1 (s), 2 (s), 3 (s, mp) och 4 (s, v, mp).

Förskolans roll

Motioner

Socialdemokraterna anför i motion 2007/08:Ub515 yrkande 2 vikten av att värna den svenska förskolan som start på och en del i ett livslångt lärande. I motionen framhålls att omsorg och lärande med leken som grund ska erbjudas i en bra balans, att barnen ska ges möjlighet att utvecklas som individer, samverka med andra och stimuleras i sin språkutveckling. Därtill framhålls förskolan som en trygghet för både barn och föräldrar. I samma motions yrkande 3 framhålls vikten av förskolans kompensatoriska roll. I motionens yrkande 12 framhåller Socialdemokraterna förskolans roll i arbetet för ett hållbart samhälle. Motionärerna skriver att grunden för barns kunskap och engagemang för omställning till ett hållbart samhälle läggs i förskolan och betonar vikten av att detta arbete utvecklas och stimuleras.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Förskoleverksamhet vänder sig till barn från ett års ålder fram till det att barnet börjar skolan. Den har ett dubbelt syfte. Dels ska förskolan stödja och stimulera barns utveckling och lärande, dels ska förskolan göra det möjligt för föräldrar att förena föräldraskap med förvärvsarbete eller studier.

Förskoleverksamhet bedrivs enligt skollagen i form av förskola, familjedaghem och öppen förskola.

Sedan 1998 har förskolan en egen läroplan, Lpfö 98. Det innebär att förskolan utgör det första steget i samhällets samlade utbildningssystem för barn och ungdom. De pedagogiska principerna i läroplanen bygger på att omsorg och pedagogik hör ihop. I läroplanen betonas lekens betydelse för barnens utveckling och lärande.

I likhet med vad regeringen uttalat i budgetpropositionen för 2008 anser dock utskottet att förskolans potential att stimulera barns naturliga lust att lära inte utnyttjats fullt ut. Den pedagogiska stimulans som barn får varie-

rar sannolikt mellan olika förskolor. I syfte att stärka likvärdigheten bör målen i förskolans läroplan förtydligas. I budgetpropositionen 2008 anges att dessa mål ska sättas på ett sådant sätt att lärande kan fortsätta ske med hänsyn till barnens utveckling, i barnens takt och genom lekfullt lärande. Förändringarna i läroplanen kommer också att uppmärksamma bl.a. barns språkutveckling. Regeringen avser också att stärka kvalitetsgranskningen av förskolans pedagogiska innehåll.

Förskola för alla

Motioner

I motion 2007/08:Ub548 (s) anförs alla barns lika rätt till förskola. Samma mening anförs också i motion 2007/08:Ub257 (s) samt i motion 2007/08:Ub502 (s). Motionärerna understryker att barnomsorg måste vara tillgänglig för alla. I motionerna framhålls att barnomsorg i första hand ska vara till för barnen och fokusera på barnens behov.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Barnomsorgen ska vara tillgänglig för alla barn. Regeringen avser att under hösten 2008 genomföra en satsning på kvaliteten i förskolan. Denna satsning omfattar en proposition till riksdagen om barnomsorgsavgift och allmän förskola även för treåringar. Enligt budgetpropositionen kommer därmed kommunernas skyldighet att erbjuda en avgiftsfri allmän förskola att utvidgas till alla barn från tre års ålder i syfte att fler barn än tidigare ska få tillgång till förskolans pedagogiska verksamhet. Det är en förändring som har stor betydelse för kvalitet och tillgänglighet.

Förskolans läroplan

Motion

Socialdemokraterna understryker i motion 2007/08:Ub515 yrkande 1 alla förskolors skyldighet att följa förskolans läroplan. I motionen framhålls att förskolans verksamhet ska ha sin utgångspunkt i grundläggande demokratiska värderingar. Den värdegrund som förskolan ska vila på handlar således om alla människors lika värde oavsett ursprung, bakgrund och kön, skriver motionärerna, och understryker att jämställdhet mellan könen och solidaritet med utsatta och svaga ska präglade skolans värderingar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

Förskolans värdegrund formuleras i läroplanen för förskolan (Lpfö 98). I första avsnittet, Grundläggande värden, anges bl.a. följande:

En viktig uppgift för verksamheten är att grundlägga och förankra de värden som vårt samhällsliv vilar på. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan skall hålla levande i arbetet med barnen.

Utskottet utgår från att läroplanen för förskolan följs av alla förskolor i landet.

Samarbete mellan förskola och skola

Motion

I motion 2007/08:Ub247 (s) understryks behovet av samarbete mellan förskola och skola. I motionen hävdas att det ofta är personalen i förskolan som tidigt upptäcker barn med särskilda behov av stöd i skolan. Det är därför, enligt motionärerna, angeläget att man hittar former för samarbete mellan barnavårdscentraler, förskola och skola.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

Utskottet anser att det är viktigt att tidigt fånga upp de elever som har svårigheter med t.ex. språkinlärning eller har annat behov av särskilt stöd. Utskottet menar att genom tydliga mål i förskolans läroplan, där bl.a. barnets språkutveckling uppmärksammas, kan barn med behov av särskilt stöd tidigt fångas upp och insatser för t.ex. språkinlärning sättas in tidigare än i dag. Utskottet välkomnar därför regeringens aviserade förändringar vad gäller förskolans läroplan. Vad gäller samarbete mellan barnavårdscentraler, förskola och skola anser utskottet dock att det redan i dag sker informationsöverföring mellan dessa bl.a. genom den journal som följer barnet genom skoltiden. Utskottet förutsätter vidare att informationsutbyte av icke sekretessbelagda uppgifter sker mellan förskola och skola vid övergång till skolan.

Fri etableringsrätt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om att den fria etableringsrätten för enskilda förskolor och fritidshem ska begränsas.

Jämför reservation 5 (s, v).

Motion

Socialdemokraterna begär i motion 2007/08:515 yrkande 13 angående den fria etableringsrätten att kommunerna ska ha beslutanderätt i samband med nyetablering av förskolor. I motionen hävdas att den fria etableringsrätten försvårar kommunernas planeringsarbete och därmed undergräver viktiga kvalitetssatsningar på förskolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

Våren 2006 biföll riksdagen en gemensam reservation från Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna, Folkpartiet och Miljöpartiet om etableringsfrihet för enskilda förskolor och fritidshem (bet. 2005/06:UbU13, rskr. 2005/06:240) med innebörden att kommunerna är skyldiga att lämna tillstånd för icke-kommunala förskolor och fritidshem som uppfyller gällande kvalitetskrav. Ändringarna i skollagen trädde i kraft den 1 juli 2006. Från och med den 1 februari 2007 har verksamheten också rätt till bidrag från kommunen (prop. 2006/07:1, utg.omr. 16, bet. 2006/07:UbU1, rskr. 2006/07:54).

I budgetpropositionen 2007 framhölls att etableringsfrihet för enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg är ett sätt att öka kvaliteten i verksamheten. I budgetpropositionen 2008 aviseras att etableringsfriheten ytterligare kommer att utvidgas till att omfatta t.ex. familjedaghem och flerfamiljslösningar. En barnomsorgspeng införs i kommunerna för att öka föräldrarnas valfrihet och främja en större variation av anordnare. Regeringen avser vidare att ålägga kommunerna en skyldighet att stimulera flera verksamhetsformer och att informera om de förskolor och annan barnomsorg som finns för barn mellan ett och fem år, både kommunala och enskilda. Regeringen har för avsikt att genomföra en utvidgning av etableringsfriheten under 2009.

Utskottet delar regeringens uppfattning att etableringsfrihet är ett sätt att öka kvaliteten i förskolan och välkomnar regeringens förslag att ytterligare utvidga etableringsfriheten för enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg.

Barnomsorg på obekvämt arbetstid

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om barnomsorg på obekvämt arbetstid.

Jämför reservation 6 (s, v, mp).

Motioner

Flera motionärer begär en översyn av möjligheterna att öka tillgången på barnomsorg på kvällar, helger och nätter. Socialdemokraterna förespråkar i motion 2007/08:Sf323 yrkande 6 utökade möjligheter att erbjuda barnomsorg på obekväma arbetstider. I motionen framförs att ett alltmer föränderligt arbetsliv måste möta de behov som föräldrar har för att få ihop vardagen med arbete och barn. Samma uppfattning framför Socialdemokraterna i motion 2007/08:Ub515 yrkande 7. Behovet av att förtydliga lagstiftningen poängteras i motionen. Även i motion 2007/08:Ub472 (s) samt i motion 2007/08:Ub386 (fp) framförs att möjligheten att slopa tidsgränser inom barnomsorgen bör ses över. I motionerna 2007/08:Ub248 (s), 2007/08:Ub295 (s), 2007/08:Ub326 (m), 2007/08:Ub350 (c), 2007/08:Ub449 (fp), 2007/08:Ub486 (kd), 2007/08:Ub503 (s) samt 2007/08:Ub526 (s) begärs att kommunens skyldighet att erbjuda barnomsorg slås fast i skollagen. Motionärerna vill att skollagen förtydligas och att kommunerna ska åläggas att erbjuda barnomsorg på obekväma arbetstid.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Av 2 a kap. 6 § skollagen framgår att förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg ska tillhandahållas i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete eller studier eller barnets eget behov.

I förarbetena (prop. 1993/94:11) uttalades bl.a. att det vore önskvärt att verksamheten om möjligt även kunde erbjudas till barn vars föräldrar har obekväma arbetstider eller t.o.m. nattarbetar. Regeringen framhöll samtidigt att det skulle leda för långt att uppställa ett generellt krav på att verksamheten skulle erbjudas även på andra tider än vad som kan anses vara normal arbetstid på dagtid under vardagar.

Skolverket har gjort bedömningen att man mot bakgrund av detta tydliga förarbetsuttalande inte med nuvarande lagstiftning kan uppställa något generellt krav på kommuner att tillhandahålla förskoleverksamhet på obekväma arbetstid (beslut den 22 november 2004, dnr 51-2004:2060). Skolverket framhåller dock att det alltid måste göras en prövning i det individuella fallet och förutsätter att kommunerna, så långt det är möjligt, försöker lösa situationen för en förälder med obekväma arbetstid som inte kan ordna barnomsorg på annat sätt.

Regeringsrätten har i två vägledande domar konstaterat att kommunerna inte är skyldiga att anpassa barnomsorgen till enskilda föräldrars önskemål. I domskälen framhålls att kommunen ska tillhandahålla förskole- och skolbarnsverksamhet i den omfattning som behövs för att även småbarnsföräldrar ska kunna förvärvsarbeta på heltid. En kommun bör därför förlägga verksamheten, som enligt skollagen ska vara av pedagogisk natur, till sådana tider som passar de flesta förvärvsarbetande föräldrar. Regerings-

rätten konstaterar att någon skyldighet inte föreligger att tidsmässigt anpassa verksamheten till enskilda föräldrars önskemål (mål nr 2828-04, mål nr 1848-05, den 5 februari 2007).

Utskottet anser liksom flertalet motionärer att det är viktigt att barn och föräldrar erbjuds barnomsorg i den omfattning som de har behov av. I budgetpropositionen (prop. 2007/08:1, utg.omr. 16 s. 103 f.) redovisar regeringen sin avsikt att införa barnomsorgspong i kommunerna för att öka föräldrarnas valfrihet och främja en större variation av anordnare. Den etableringsfrihet för enskilda förskolor och fritidshem som beslutades av riksdagen 2006 kommer därmed att utvidgas ytterligare till att omfatta t.ex. familjedaghem och flerfamiljslösningar. Barnomsorgspengen ska kunna delas mellan t.ex. allmän förskola och annan barnomsorg.

Utskottet utgår från att en mer flexibel lösning av barnomsorgen kan underlätta familjers svårigheter att få vardagspasset att gå ihop. Att ge familjer bättre möjlighet att utifrån sina behov välja den verksamhet som är lämplig för barnet underlättar, enligt utskottets mening, för människor att kombinera föräldraskap och förvärvsarbete. Utskottet följer frågan i arbetet med den nya skollagen.

Kvalitet i förskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om förskolans kvalitet och arbetsmiljön i förskolan.

Jämför reservationerna 7 (s), 8 (s, v) och 9 (s, v).

Förskolans kvalitet

Motioner

Socialdemokraterna framhåller i motion 2007/08:Ub515 yrkande 4 att förskolans kvalitet bör prioriteras. Förskolan måste ständigt utvecklas i sitt pedagogiska arbete, skriver motionärerna. I samma motions yrkande 14 anförs att vårdnadsbidraget har negativ effekt på förskolans kvalitet. Genom införandet av kommunalt vårdnadsbidrag sjunker kvaliteten i förskolan. Vårdnadsbidraget leder till att personaltätheten minskar och grupperna i förskolan blir större, hävdar motionärerna.

I motion 2007/08:Ub402 (s) framhålls att barngrupperna på många håll är alldeles för stora. För att underlätta inläring och förbättra omsorgen om barnen anser motionärerna att förskolegruppernas storlek bör minska i enlighet med Skolverkets allmänna råd för kvalitet i förskolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I likhet med regeringen anser utskottet att valfrihet och mångfald inom barnomsorgen är en förutsättning för att barnfamiljer ska kunna anpassa familjebildning och omsorg om barnen efter sina behov och välja den typ av verksamhet som är lämplig för just deras barn, i deras situation. Införande av kommunala vårdnadsbidrag är en del av en sådan politik och ger möjlighet för en förälder att under en tid stanna hemma med barnet eller under en tid gå ned i arbetstid. Det är utskottets uppfattning att detta gynnar både föräldrar och barn. För att öka kvaliteten i förskolan avser regeringen bl.a. att stärka förskolans pedagogiska uppdrag. Därför aviseras i budgetpropositionen 2008 tydligare mål i förskolans läroplan, regelbunden nationell kvalitetsgranskning samt ökade möjligheter för förskollärare till fortbildning.

Personaltätheten har ökat i förskolan, vilket innebär en minskning av antalet barn per årsarbetare från 5,2 till 5,1 jämfört med 2005 trots att antalet barn ökade med 17 000. Sammantaget har antalet anställda i förskolan ökat med 30 % mellan 1999 och 2006. Utskottet anser att Skolverkets allmänna råd för kvalitet i förskolan bör vara vägledande för gruppstorleken i förskolan. I likhet med regeringen anser utskottet att den allra viktigaste förutsättningen för förskolans kvalitet och utveckling är tillgång på kompetent personal.

Arbetsmiljön i förskolan

Motioner

I motion 2007/08:Ub288 (s) framhålls att arbetsmiljölagen även bör omfatta barn i förskolan. Samma begäran återfinns i motion 2007/08:Ub384 (fp). Motionärerna pekar på att arbetsmiljölagen omfattar elever i skolan, medan barn i förskoleverksamhet och fritidshem ej omfattas av lagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Skolan är en arbetsplats i arbetsmiljölagens mening, och elever likställs med arbetstagare såvitt gäller väsentliga delar av arbetsmiljölagen samt anslutande författningar. Barn i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg faller däremot utanför lagens tillämpningsområde.

Skollagskommittén föreslog i sitt betänkande (SOU 2002:121) ett utvidgat utbildningsbegrepp, som även innefattade förskolan och skolbarnsomsorgen. I juni 2004 beslutade den dåvarande regeringen att tillsätta en särskild utredare (dir. 2004:91) med uppdrag att bl.a. utreda frågan om tillämpningsområdet för arbetsmiljölagen skulle utvidgas till att också

omfatta barn i förskola och fritidshem. Uppdraget redovisades 2006 i delbetänkandet Bättre arbetsmiljöregler I, samverkan, utbildning, avtal m.m. (SOU 2006:44).

Utredningen avstod från att föreslå att även förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg skulle falla inom ramen för arbetsmiljölagens tillämpning. Utredningen angav att det genom utredningen framkommit brister i tillsyn över förskolebarnens hälsa och säkerhet. Utredningen ansåg dock inte att den rätta vägen att angripa dessa brister var att utvidga arbetsmiljölagen.

Arbetsmiljöverket har vid inspektioner funnit att framför allt ljudmiljön i skolor och förskolor har stora brister. Utskottet utgår från att de lokalt ansvariga gör en bedömning av lokaler och verksamhet för att försöka sänka ljudnivån i såväl förskolor som skolor.

Integrationsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om integrationsfrågor.

Jämför reservationerna 10 (s, v) och 11 (s, mp).

Motioner

Socialdemokraterna framhåller i motion 2007/08:Ub515 yrkande 10 förskolans roll när det gäller integrationsarbetet. I samma motions yrkande 11 understryks vikten av stöd till barn med annat modersmål än svenska. I motionen framhålls särskilt att erfarenheter av språkförskolor i den s.k. storstadssatsningen bör tas till vara. Vänsterpartiet anför i motion 2007/08:Ub231 att barns rätt till modersmålsstöd i förskolan bör stärkas. Vänsterpartiet vill därför ändra skrivningarna i läroplanen för förskolan till en bindande skrivning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Den s.k. storstadssatsningen innebar att förskoleverksamhet kunde byggas ut och utvecklas med statligt stöd. Medel har bl.a. använts för att erbjuda barn från tre år förskola på deltid, ofta med språklig inriktning. Förskoleverksamheten erbjöds på barnets eget modersmål. Barn med annat modersmål än svenska kunde på detta sätt få möjlighet att utveckla både sitt svenska språk och samtidigt behålla sitt modersmål.

Regeringen aviserar i budgetpropositionen för 2008 att målen i förskolans läroplan ska förtydligas. Målen ska sättas på ett sådant sätt att lärande kan ske med hänsyn till barnens utveckling, i barnens takt och genom lekfullt lärande. Dessa förändringar kommer att uppmärksamma bl.a. barns språkutveckling.

Utskottet anser att det viktigt att barn med annat modersmål än svenska får stöd att utveckla sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål och delar regeringens uppfattning att det är angeläget att förtydliga målen även i förskolans läroplan i detta hänseende. I övrigt hänvisar utskottet till den beredning som sker inom Utbildningsdepartementet med en aviserad ny skollag, där frågor om modersmål kommer att regleras.

Jämställdhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om jämställdhet.

Jämför reservation 12 (s, v, mp).

Motioner

Socialdemokraterna begär i motion 2007/08:Ub515 yrkande 9 att regeringen återkommer till riksdagen med förslag som stärker arbetet med genus och jämställdhet inom förskolan. I motionen framhålls förskolans uppgift att öka jämställdheten. I motion 2007/08:Ub448 (fp) krävs obligatoriska feministiska jämställdhetsplaner på dagis i ett första steg för att luckra upp könsrollerna och skapa ett friare samhälle.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I verksamheter som omfattas av skollagens tillämpningsområde gäller lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Lagen trädde i kraft den 1 april 2006 och ska skydda mot diskriminering på grund av kön, etnicitet, religion och annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder. Varje verksamhet ska, enligt lagen, upprätta en likabehandlingsplan som ska följas upp årligen. Regeringen har den 24 januari 2008 avlämnat en lagrådsremiss, Ett starkare skydd mot diskriminering, med förslag till ny diskrimineringslag.

Personalen i förskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om pedagogiskt ledarskap i förskolan, personalrekrytering till förskolor samt riktlinjer för personal att ge förskolebarn medicin.

Jämför reservationerna 13 (s, v, mp), 14 (s, mp) och 15 (s, mp).

Motioner

I motion 2007/08:Ub515 yrkande 5 understryker Socialdemokraterna viktigheten av att utveckla det pedagogiska ledarskapet i förskolan. I motionen framhålls att ett starkt pedagogiskt ledarskap är lika viktigt i förskolan som i skolan. Utrymmet för pedagogisk utveckling måste därför ges högre prioritet på bekostnad av administrativa bördor, skriver motionärerna. Vikten av att det finns en föreståndare eller pedagogiskt ansvarig chef för varje förskola framhålls också i motion 2007/08:Ub405 (fp). Socialdemokraterna anför också i motion 2007/08:Ub515 yrkande 6 att förutsättningarna för personalrekrytering till förskolan bör förbättras.

I motion 2007/08:Ub294 (s) anfördes att kunskapsnivån i teckenspråk hos personal i för- och grundskola behöver höjas. I motion 2007/08:Ub215 (s) hävdades att förskolan behöver konkreta riktlinjer för att hantera barn som behöver medicin dagligen eller vid akuta besvär.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Inom Regeringskansliet pågår för närvarande ett beredningsarbete om att förtydliga ledningens ansvar i förskolan. I budgetpropositionen anges att det lokala ansvaret bör vila på en förskolechef. Förskolecheferna ingår också i målgruppen för rektorsutbildning. Under våren 2008 avser regeringen att lämna en proposition om obligatorisk utbildning för nyanställda rektorer till riksdagen. I budgetpropositionen för 2008 anger också regeringen att även frågan om hur personalens ansvar i förskolan kan förtydligas och preciseras är under beredning. Det ska finnas förskollärare i varje förskola och dessa ska ges ett övergripande pedagogiskt ansvar. Liksom regeringen anser utskottet att kompetenta förskollärare och annan personal är utomordentligt viktigt för utvecklingen av den svenska förskolan. Regeringen skriver i budgetpropositionen 2008 att förskollärarytbildningen bör utformas så att den får en egen identitet inom lärarutbildningens ram. En utredning har tillsatts om en kvalitetssäkrad och reformerad lärarutbildning med uppgift att bl.a. se över en framtida förskollärarytbildning. Regeringen aviserar också i budgetpropositionen 2008 sin avsikt att ge förskollärare ökade möjligheter till fortbildning. Medicinering av barn faller i allmänhet under begreppet egenvård, och ansvaret för att utföra denna ligger primärt på barnets vårdnadshavare. För barn med skolplikt ansvarar skolan för tillsynen när barnen vistas i skolan. Om ett barn är i behov av egenvård under skoldagen och inte själv kan utföra den uppgiften åligger det skolan att den utförs på ett betryggande sätt. För barn i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg samt elever i förskoleklassen gäller samma ansvarsförhållanden som för elever i grundskolan. Det är kommunens ansvar att se till att egenvård genomförs under betryggande former. I verk-

samheten bör det därför finnas rutiner för detta. Utskottet utgår också från att samarbete sker med föräldrar. Enligt utskottets mening är motion 2007/08:Ub215 redan tillgodosedd.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Förskolans roll, punkt 1 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub515 yrkandena 2, 3 och 12.

Ställningstagande

Förskolan är samhällets första insats i det organiserade livslånga lärandet. Omsorg och lärande med leken som grund ska erbjudas i en bra balans. Därmed läggs grunden för den framtida skolgången. I förskolan ges barnen möjlighet att utvecklas som individer, samverka med andra och stimuleras i sin språkutveckling. Dessutom är en kvalitetsmässigt bra förskola en trygghet för både barn och föräldrar. Den möjliggör för både mamman och pappan att kunna förvärvsarbete och samtidigt veta att barnen får ett gott pedagogiskt omhändertagande.

I förskolan läggs grunden för barns kunskap och engagemang för omställningen till ett hållbart samhälle. Det finns i dag inom förskolan många lyckade exempel på pedagogiskt utvecklingsarbete där miljö- och hållbarhetsfrågor präglar verksamheten. Till exempel jobbar många förskolor med ”Grön flagg” som är Sveriges största miljöutmärkelse anpassad för skola och förskola. Sådana exempel måste uppmuntras. Det måste vara en tydlig nationell ambition att stimulera och utveckla detta inom hela förskolan.

2. Allmän förskola, punkt 2 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Ub257, 2007/08:Ub502 och 2007/08:Ub548.

Ställningstagande

Den svenska förskolan är av hög kvalitet, är internationellt efterfrågad och är omtyckt av både barn och föräldrar. Förskolan bidrar till att utjämna skillnader i uppväxtvillkor, och forskning visar att barn som gått i förskola presterar bättre i skolan. För barn som växer upp med ett annat modersmål än svenska har förskolan en avgörande betydelse för barnets språkutveckling. För barn med en otrygg uppväxtmiljö kan förskolan vara den plats som erbjuder trygga stabila vuxenkontakter.

Språkutveckling, socialt samspel, förmågan att knäcka läskoden för den som vill, matematiska begrepp, demokrati, medbestämmande, motorik och mycket mer hänvisas till förskolan. Med den utveckling som förskolan genomgått och den vikt vi lägger vid förskolans verksamhet borde det vara självklart att alla barn ska ha rätt till förskola på lika villkor. Barn till arbetslösa och föräldralediga fick 2001 rätt till 15 timmar i veckan. Det var ett viktigt steg. Men liksom för barn till deltidsarbetande styrs många barns vistelse fortfarande av föräldrarnas dagliga sysselsättning snarare än av barnens behov.

Nuvarande skrivning i skollagen säger att barn ska ha rätt till förskola utifrån föräldrars arbete eller studier eller barnets egna behov. Fortfarande krävs förskola för att möjliggöra båda föräldrars förvärvsarbete. Men tyngdpunkten borde vara på barnets egna behov och alla barns lika rätt till förskola.

Alla barn ska ha rätt till bra och trygg barnomsorg. Hela förskolan ska på sikt vara helt avgiftsfri. För att göra detta möjligt måste det planerade vårdnadsbidraget avskaffas, men det krävs också fortsatt satsning på att öka antalet anställda i barnomsorgen och på att minska barngruppernas storlek. Barnomsorgen måste få kosta och den måste vara tillgänglig för alla.

3. Förskolans läroplan, punkt 3 (s, mp)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Mats Pertoft (mp), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub515 yrkande 1.

Ställningstagande

Förskolans verksamhet ska ha sin utgångspunkt i grundläggande demokratiska värderingar. Det är inte minst viktigt att markera i en tid då främlingsfientliga stämningar från tid till annan exponeras. Den värdegrund som förskolan ska vila på handlar således om alla människors lika värde oavsett ursprung, bakgrund och kön. Jämställdhet mellan könen och solidaritet med utsatta och svaga ska prägla förskolans värderingar. Diskriminering och kränkande behandling får inte förekomma. Förskolans läroplan grundlägger dessa värden. Skyldigheten att följa förskolans läroplan Lpfö 98 ska därför omfatta alla förskolor, såväl de med kommunal som de med enskild huvudman.

4. Samarbete mellan förskola och skola, punkt 4 (s, v, mp)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Peter Hultqvist (s), Rosana Dinamarca (v), Thomas Strand (s), Mats Pertoft (mp), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub247.

Ställningstagande

Den allmänna förskolan kan betecknas som ett led i det livslånga lärandet. Genom förskolan får barnen tidigt kontakt även med grundskolan och dess verksamheter. Ett naturligt led för att utveckla samarbetet om barnen borde vara att barnavårdscentraler och skolhälsovård samarbetar kring förskolebarnen och skolbarnen, allt för barnets bästa.

I dag talas mycket om barns hälsa och vikten av att tidigt upptäcka början till exempelvis fetma hos barn. Därför blir samarbetet mellan förskola och skola en viktig del i den förebyggande barnhälsovården.

Personalen på förskolan är ofta den som tidigt upptäcker barn med särskilda behov av stöd i skolan. Därför är det angeläget att man hittar former för samarbete mellan barnavårdscentraler, förskola och skola. Denna typ av samarbete innebär kontinuitet och därmed trygghet för barnet och dess utveckling och bör kunna leda till att barns hälsa och andra behov förbättras.

Ett problem i sammanhanget kan vara att barnavårdscentral och skolhälsovård har olika huvudmän, vilket innebär vissa sekretessbestämmelser. Dessa hinder bör därför undanröjas så att man i fortsättningen kan ha den bästa möjliga hälsovården för våra barn.

5. Fri etableringsrätt, punkt 5 (s, v)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Peter Hultqvist (s), Rosana Dinamarca (v), Thomas Strand (s), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub515 yrkande 13.

Ställningstagande

Det finns en mångfald av pedagogiska inriktningar och driftformer i svensk förskola. Tack vare god samverkan och långsiktighet för samtliga parter har den svenska förskolan utvecklats till att hålla en hög kvalitet. Men tyvärr kan vi konstatera att den s.k. fria etableringsrätten försvårar kommunernas planeringsarbete och därmed undergräver viktiga kvalitetsåtgärder på förskolan. Ekonomiska resurser förs från befintliga förskolor till sådana som tillkommer via den fria etableringsrätten. För att upprätthålla den så viktiga kvaliteten krävs det att kommunerna har rimliga planeringsförutsättningar. Därför anser vi att kommunerna ska ha beslutan-derätten i samband med nyetablering.

6. Barnomsorg på obekväm arbetstid, punkt 6 (s, v, mp)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Peter Hultqvist (s), Rosana Dinamarca (v), Thomas Strand (s), Mats Pertoft (mp), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Sf323 yrkande 6, 2007/08:Ub248, 2007/08:Ub295, 2007/08:Ub472, 2007/08:Ub503, 2007/08:Ub515 yrkande 7 och 2007/08:Ub526 samt avslår motionerna 2007/08:Ub326, 2007/08:Ub350, 2007/08:Ub386, 2007/08:Ub449 och 2007/08:Ub486.

Ställningstagande

Förskolan är det första steget i det organiserade livslånga lärandet och en viktig del av familjepolitiken. Den svenska förskolan är av hög kvalitet, är internationellt erkänd och är omtyckt av både barn och föräldrar. Att verksamheten finns är en förutsättning för yrkesarbetande föräldrar. Familjepolitiken syftar till att stödja föräldrar och familjer i olika sammanhang och konstellationer. Eftersom alla familjer inte består av två föräldrar som arbetar dagtid på vardagar är det viktigt att kommunerna ger möjlighet till en trygg förskola även om föräldrarnas arbetstider är förlagda till sena kvällar, helger eller nätter. Allt fler arbetar på obekvämt arbetstid. Därmed ökar också behovet av tillgång till barnomsorg på kvällar, nätter och helger. Ett alltmer föränderligt arbetsliv måste möta de behov som föräldrar har för att få ihop vardagen med arbete och barn. Vi vill därför öka tillgången på barnomsorg på kvällar, helger och nätter.

I dag erbjuder vissa kommuner och stadsdelar barnomsorg på kvällar, nätter och helger, men inte alla. Orsaken är skollagens utformning. Kommuner och stadsdelar är enligt lagen inte skyldiga att erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid. I lagen står att det "bör" erbjudas. Därmed är det upp till den enskilda kommunen eller stadsdelen om sådan barnomsorg erbjuds eller ej.

Skollagen måste därför ses över i syfte att mer distinkt tydliggöra barnens rätt till omsorg på kvällar, nätter och helger.

7. Förskolans kvalitet, punkt 7 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub515 yrkande 4.

Ställningstagande

För att bibehålla och öka kvaliteten måste förskolan ständigt utvecklas. Det gäller främst det pedagogiska arbetet. I enlighet med läroplanens mål ska förskolan skapa en grund för skolans undervisning. Samarbetet mellan förskola och skola behöver utvecklas.

8. Vårdnadsbidragets negativa effekter på kvaliteten i förskolan, punkt 8 (s, v)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Peter Hultqvist (s), Rosana Dinamarca (v), Thomas Strand (s), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub515 yrkande 14.

Ställningstagande

Vi vill slå vakt om den moderna svenska familjepolitiken. När föräldrarna vill börja jobba ska det finnas en förskola av hög kvalitet. Det största orosmolnet för förskolan är att den moderatledda regeringen vill införa ett kommunalt vårdnadsbidrag. Vi kan inte acceptera att kvaliteten i förskolan betalar ett kommunalt vårdnadsbidrag. Dessutom sjunker kommunernas skatteintäkter när människor väljer att stanna hemma i stället för att arbeta. Vårdnadsbidraget skulle innebära att personaltätheten minskar och grupperna blir större igen. Vi tycker inte att det är rätt att barn som går i förskolan ska drabbas av att några få har möjlighet att utnyttja vårdnadsbidraget. Endast sammanboende med relativt hög inkomst har möjlighet att utnyttja ett sådant bidrag. En ensamstående förälder kan inte leva på 3 000 kr i månaden. Ska ensamstående låginkomsttagare betala för reformer som endast vänder sig till sammanboende med relativt hög inkomst? Erfarenheterna från Norge, som har ett vårdnadsbidrag, visar att endast 4 % av männen utnyttjar detta och att värdet i form av mer tid för barnen är ytterst begränsat. Det är alltså ett rejält kliv tillbaka för jämställdheten. De norska erfarenheterna av vårdnadsbidrag visar även att många kvinnor med utländsk bakgrund i storstadsområdena, som har svag förankring på arbetsmarknaden, utnyttjar vårdnadsbidraget i stor utsträckning. Men för deras barn är ofta förskolan det bästa sättet att komma i kontakt med det inhemska språket och samhället.

9. Barngruppers storlek, punkt 9 (s, v)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Peter Hultqvist (s), Rosana Dinamarca (v), Thomas Strand (s), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub402.

Ställningstagande

Barngrupperna i dagens förskola är på många håll alldeles för stora. Detta är både förskolepersonal och föräldrar överens om. För att underlätta inläringen och förbättra omsorgen om barnen bör gruppernas storlek minska. I en grupp med färre barn får varje individ mer uppmärksamhet och kan ta mer av förskolepersonalens tid i anspråk utan att detta får negativa effekter för övriga barn i gruppen.

En viktig kvalitetsfaktor i förskolan är personaltäthet och barngruppens storlek. Den socialdemokratiska regeringen arbetade för att utveckla kvaliteten på våra barns förskolor genom att anställa fler barnskötare och förskollärare.

Färre barn i grupperna gynnar framför allt de yngsta barnen och barn i behov av särskilt stöd. Mindre barngrupper och högre personaltäthet kompenserar för de barn som inte har de bästa förutsättningarna och ökar likvärdigheten. Mindre barngrupper är i sig ingen garanti för en god kvalitet, men att barngruppen är anpassad till de behov som råder är en avgörande förutsättning för det pedagogiska arbetet och för att barn ska lära sig, utvecklas och må bra.

Kommunerna behöver riktlinjer för hur stora barngrupperna ska vara på syskonavdelningar och småbarnsavdelningar. Dock kan det vara svårt att sätta en speciell gräns för antal barn per grupp. Det finns inga belägg för att det skulle finnas någon gruppstorlek eller personaltäthet som är den optimala i alla sammanhang. För att underlätta inläringen och förbättra omsorgen om barnen bör dock förskolegruppernas storlek minska i enlighet med Skolverkets allmänna råd för kvalitet i förskolan.

10. Rätt till modersmålsstöd, punkt 11 (s, v)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Peter Hultqvist (s), Rosana Dinamarca (v), Thomas Strand (s), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub231.

Ställningstagande

Förskolan är en mötesplats för både barn och föräldrar, och för många blir förskolan ett av de första mötena med familjer med annan etnisk bakgrund, annan religion och annat språk. Förskolan har därför en stor integrationspolitisk betydelse och ska stödja kulturell mångfald och bejaka flerkulturella identiteter.

Mer personal i förskolan är emellertid inte en tillräcklig åtgärd för att stärka modersmålsstödet i förskolan. Vänsterpartiet vill därför stärka barns rätt till modersmålsstöd genom att ändra skrivningarna i läroplanen för förskolan till en bindande skrivning så att kommunerna och förskolorna blir skyldiga att erbjuda modersmålsstöd. Det bör också följas upp i kvalitetsredovisningarna. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

11. Förskolan i integrationsarbetet, punkt 12 (s, mp)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Mats Pertoft (mp), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub515 yrkandena 10 och 11.

Ställningstagande

Det är en viktig uppgift för förskolan att alla barn får möjlighet att ta till vara sina resurser på bästa sätt. Forskning visar att barn med utländsk bakgrund, som har goda kunskaper i sitt modersmål samt god kännedom om sin bakgrund och som vistas i flerspråkiga miljöer, har bättre möjligheter att lära sig svenska och även inhämta och utveckla färdigheter inom andra områden. Stöd för barn med annat modersmål än svenska är därför mycket

viktigt i förskolan, särskilt för de yngsta barnen som är i färd med att utveckla språk och identitet. De erfarenheter av språkförskolor som var en del av storstadssatsningen bör tas till vara.

12. Jämställdhetsarbetet i förskolan, punkt 13 (s, v, mp)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Peter Hultqvist (s), Rosana Dinamarca (v), Thomas Strand (s), Mats Pertoft (mp), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub515 yrkande 9 och avslår motion 2007/08:Ub448.

Ställningstagande

Förskolan har en viktig uppgift i att öka jämställdheten. Det är en demokrati- och maktfråga att varje flicka och pojke får samma möjligheter att utveckla sin fulla potential som människa. Enligt läroplanen ska förskolan jobba med värdegrundsfrågor och arbeta målmedvetet med att bryta stereotypa könsroller. Men att jämställdhet är en del av våra normer och värden är inte en självklarhet i alla förskolor. Det finns många goda exempel på förskolor som arbetar aktivt med att öka jämställdheten. Personalen inom förskolan måste på många håll öka sin kompetens om genus och jämställdhet. Det finns en rad förslag som presenterats av Delegationen för jämställdhet i förskolan som borde omsättas i konkret handling.

13. Pedagogiskt ledarskap i förskolan, punkt 14 (s, v, mp)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Peter Hultqvist (s), Rosana Dinamarca (v), Thomas Strand (s), Mats Pertoft (mp), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub515 yrkande 5 och avslår motion 2007/08:Ub405.

Ställningstagande

För att bibehålla och öka kvaliteten måste förskolan ständigt utvecklas. Det gäller främst det pedagogiska arbetet. I enlighet med läroplanens mål ska förskolan skapa en grund för skolans undervisning. Samarbetet mellan förskola och skola behöver utvecklas. Ett starkt pedagogiskt ledarskap är lika viktigt i förskolan som i skolan. Ledarfunktionerna i förskolan måste därför utvecklas och utrymmet för pedagogiskt utvecklingsarbete ges högre prioritet på bekostnad av administrativa bördor.

14. Personalrekrytering till förskolan, punkt 15 (s, mp)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Mats Pertoft (mp), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub515 yrkande 6.

Ställningstagande

En avgörande kvalitets- och utvecklingsfråga för förskolan i framtiden är personalrekryteringen. I dagsläget är intresset för att välja yrken med inriktning mot förskolans viktiga verksamhet alltför lågt. Dessutom präglas förskolan av en sned könsfördelning. Detta är inte acceptabla förhållanden. Statusen för förskolans personal måste uppgraderas, dels genom ett intensivare informationsarbete om dessa yrkens avgörande betydelse och framtidsförutsättningar, dels med en långsiktig och genomtänkt nationell kompetensutvecklings- och fortbildningsinsats riktad till förskolans personal. För oss är det självklart att även förskollärarna ska omfattas av den statliga satsningen på kompetensutveckling för lärare som genomförs. Kommuner och enskilda förskolor måste också ta ansvar för löne- och anställningsfrågorna.

15. Kunskaper i teckenspråk, punkt 16 (s, mp)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Mats Pertoft (mp), Caroline Helmersson-Olsson (s) och Roland Bäckman (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ub294.

Ställningstagande

Det finns runtom landet i dag en hel del föräldrar som är döva eller hörselskadade och som har hörande barn. Dessa föräldrar har inte möjligheten att ha en vardaglig kontakt med personalen på förskolan eller grundskolan om inte någon i personalen kan teckenspråk.

Kontakten begränsas då kanske till föräldramöten eller utvecklingssamtal eftersom det då finns möjlighet att beställa en teckenspråkstolk.

Detta är inte tillfredsställande, vare sig för föräldrarna eller för barnet. Att kunna ta aktiv del av sitt barns vardag i förskola och skola är nödvändigt för varje förälder. Det är oftast mycket som behöver dryftas när man lämnar eller hämtar sitt barn på förskolan eller i skolan.

För att förbättra situationen för dessa familjer behöver fler i personalen på förskolan och i grundskolan kunna teckenspråket. Därför behöver möjligheten att lära sig teckenspråk införas för förskole- och lärarstudier vid högskolor och universitet, som tillval i studierna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Sf323 av Mona Sahlin m.fl. (s):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utökade möjligheter att erbjuda barnomsorg på obekväma arbetstider.

2007/08:Ub215 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om medicinering av barn i förskolan.

2007/08:Ub231 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förstärka barns rätt till modersmålsstöd i förskolan.

2007/08:Ub247 av Maria Stenberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av samarbete mellan förskola och skola för barnets bästa.

2007/08:Ub248 av Lena Hallengren (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av barnomsorg på obekväma arbetstider.

2007/08:Ub257 av Veronica Palm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bra barnomsorg till alla.

2007/08:Ub288 av Thomas Strand m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetsmiljölagen bör omfatta barn som vistas i förskolan.

2007/08:Ub294 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kunskaper i teckenspråket hos personalen i för- och grundskola.

2007/08:Ub295 av Laila Bjurling m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barnomsorg på obekvämt arbetstid.

2007/08:Ub326 av Olof Lavesson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barnomsorg på obekvämt arbetstid.

2007/08:Ub350 av Maria Kornevik Jakobsson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att erbjuda alla barn barnomsorg, även de som har föräldrar som arbetar på obekväma arbetstider.

2007/08:Ub384 av Tina Acketoft (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetsmiljölagen ska omfatta även förskola och fritidshem.

2007/08:Ub386 av Tina Acketoft (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten till barnomsorg på oregelbunden arbetstid.

2007/08:Ub402 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barngruppernas storlek i förskolan.

2007/08:Ub405 av Allan Widman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att föreståndare eller pedagogiskt ansvarig chef ska finnas för varje förskola.

2007/08:Ub448 av Birgitta Ohlsson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om jämställdhetsarbete i förskolan.

2007/08:Ub449 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att rätten till nattdagis borde skrivas in i skollagen.

2007/08:Ub472 av Eva-Lena Jansson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av barnomsorg på obekvämt arbetstid.

2007/08:Ub486 av Désirée Pethrus Engström (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det i skollagen bör tydliggöras att kommunerna bör åläggas att erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid antingen i hemmet eller genom nattöppna förskolor för de föräldrar som har yrken som kräver denna omsorgsform.

2007/08:Ub502 av Veronica Palm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av barnomsorg för barn till föräldralediga eller arbetslösa.

2007/08:Ub503 av Luciano Astudillo och Gunilla Carlsson i Hisings Backa (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barnomsorgen.

2007/08:Ub515 av Marie Granlund m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om alla förskolors skyldigheter att följa förskolans läroplan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att värna den svenska förskolan som start på och en del i ett livslångt lärande.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av förskolans kompensatoriska roll.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att prioritera förskolans kvalitet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att utveckla det pedagogiska ledarskapet i förskolan.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra förutsättningarna för personalrekrytering till förskolan.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätten till barnomsorg i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrars förvärvsarbete eller studier.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag som stärker arbetet med genus och jämställdhet inom förskolan.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förskolans roll när det gäller integrationsarbetet.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stöd till barn med annat modersmål än svenska.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förskolans roll i arbetet för ett ”hållbart” samhälle.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den s.k. fria etableringsrätten.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vårdnadsbidragets negativa effekter på kvaliteten i förskolan.

2007/08:Ub526 av Ann-Christin Ahlberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barnomsorg på kvällar, nätter och helger.

2007/08:Ub548 av Lena Hallengren (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge alla barn lika rätt till förskola.